

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

Director sufletesc:
† Dr. ION I. MOȚA
Director vremelnic:
Pr. IOAN MOȚA

Orice scrisori pentru Redacție
să se trimită pe adresa:
RED. „LIBERTATEA”, ORĂȘTIE
Jud. Hunedoara

Cererile de abonare și banii
pentru foale se trimit pe adresa:
Admin. „LIBERTATEA” Moța
BUCUREȘTI I, Calea Victoriei 63.

„Libertatea” este:
Proprietatea familiei moștenitoare
a lui Ion I. Moța
ABONAMENTUL: 120 lei pe an,
60 lei pe 1/2 an și 30 lei pe 1/4 an

Apare
în fiecare JOI
Un exemplar
2 Lei

Începuturi de biruință!

— Biruințele politice de dreapta! —

De câteva zile, hai să săptămâni, ne e dat să vedem începuturi de trezire a multor capete rotunde, până aci foarte adormite. Se trezesc la lumină cea adevărată!..

Iaca ce vedem: Guvernul s'a sufocat de vreo două săptămâni încoace, o muncă nouă, nebatută până acum: de a face dreptate pentru nația noastră »valahă«, din Țara Românească, începând să i dea peste ghiare multor lifte străine, cari au văns de-o obrăznicie cum nu mai cunoscut țara și țara noastră, decât atunci când zăcea în jugul lor, al răinilor!

Intr'adevăr, guvernul liberal se pune, acum la arșit de domnie (când țara are numai câteva luni de stat la putere), se pune să facă lucruri bune, de unde pe cari noi luptătorii naționaliști de dreapta, le răzrem mereu de ani de zile, dar cari au întâmpinat mereu urechi surde!

1. — Să desființeze »lojile masonice«, cuibarele ariele ticăloase jidovești, pe cari jidovii lucrează ascuns la stricarea sufletelor creștine între oamăni cu carte, așa cum nu le lucrează la stricarea sufletului creștin în popor, în așa zisele »secte«, și tot unelte ale lor sunt.

De când tot strigăm noi împotriva acelor »loji« și »secte«, dar guvernele, ca cel de acum până ieri, erau vată în urechi și nu aungeau de acelea, ca foc! Dimpotrivă, cei mulți dintre domnii sus, se îmbulzau în cele spelunci spurcate și șmașe sfintei noastre țări, — căci, ziceau, de ce să nu se de ajutor în curile hotărâtoare, ca să fim miniștri și tot ce vrem! Precum cam așa era.

Acum de vreo 10—12 ne trezirăm cu guvernul liberal că: hotărăște desființarea lojilor masonice!.. Una din ele, simțind ce o aștepta, s'a vestit ea de sine

desființată, de bună voie!.. — Bun.

2. — Hotărăște guvernul că va desființa »trusturile«, adică tovărășiile uriașe ale marilor bogătași și sugători de măduvă a țării. Avem »trustul« zahărului, adică legarea între ele a fabricelor de zahăr, ca să lucreze toate pe-o mână, și nici una să nu vândă mai ieftin ca alta. Așa am ajuns, că kilogramul de zahăr, pe care îl pot da în dragă voie și cu câștig princiar cu 20 Lei, ele ni-l dau cu 32—34 lei, și acum erau chiar în ajun a-l mai urca cu 4 Lei!..

— Avem trustul hârtiei, pe urma căruia fabricile de hârtie din țară, ne vând hârtia cu preț îndoit decum am putea-o avea. Avem trustul ferului și al cimentului. De aceea e și ferul și cimentul așa de îngrozitor de scump. Ca să înțelegeți mișelia, arătăm că este o fabrică de ciment în Banat, care nu lucrează nimic și are venit ca și cum ar lucra! Cum așa? Iată cum: Celelalte fabrici i-au zis: Cât câștigi tu pe an lucrând? Patru—cinci milioane! Ei bine, uite, îți dăm noi acele milioane, dacă tu nu lucrezi nimic, ci stai cu porțile închise! Si aceea n'a fost proastă să nu primească. Așa apoi celelalte fabrici, ortăcite în »trust«, între ele, vând cimentul cu cât le place lor, și scot și milioanele fabricii ce nu lucrează, ba și de 2 ori pe atâta pentru ele!

De când strigăm noi, luptătorii de dreapta: »Jos trusturile!« — dar nu ne aude nimenea. Că acelea... astupă »urechile« domnilor hotărâtori cu... ei știu cu ce...

Acum guvernul s'a hotărât să le desființeze, pentru a da drumul vieții normale, regulate, cinstite, — care până aci n'a fost.

3. — Încă una: S'a aflat și se știe, că în mâinile întreprinderilor streine (fabrici, mori, exploatare de păduri, de mine, băisaguri, apoi la telefoanele țării, și altele), — sunt câte

80—90 la sută străini, și abia ca de milă primiți și 10—15 români la sută.

Decând strigăm noi, împotriva acestor nedreptăți ce ne înjosesc și ne sărăcesc? Copiii noștri, în cap chiar cu Ionel Moța, începură lupta națională înfocată, la Cluj acum 14 ani. Dar ajunseră în temniță în loc să ajungă în locurile unde se putea găsi o pâine românească. Totul s'a dat, și până azi se mai dă, străinului, mai ales Jidanului!

Acum guvernul, spune că va sili toate întreprinderile acelea, stupi de străini, să facă loc la cel puțin 75 la sută slujbași și muncitori de orice fel Români de neam!

Foarte frumos. Ne bucurăm, și-i dorim guvernului izbândă!

Dar știi, frate legionare ce e asta? E BIRUINȚA NOASTRĂ, A LUPȚĂTORILOR DE DREAPTA, poate în cea mai mare parte, a luptelor dârze legionare, zise ieri Gardă de fer, azi »Totul pentru țară«.

Da, da! Și e în cea mai mare parte o biruință a luptătorilor duși dintre noi, cu trupurile în mormânt proaspăt, verde, cu sufletul viu în cer și conducându-ne de acolo!

Da, da! Guvernul liberal și mulți cari aveau ținuta lor plecată jidanilor ca și el, — au văzut, văd și înțeleg, chiar din marea îmbrățișare din partea țării, a înmormântării împărătești a lui Moța și Marin, că — *bate la ușă vremea cea nouă, cea luminată, cea românească și creștină*, care ne dete mucenici ca ei, și e gata a ne mai da zeci de mii! Și simțind și înțelegând ei că biruința acelei vremi nouă a României legionare, nu mai poate fi oprită, nici ținută departe, nici cu aurul lui Iuda, nici cu baionetele, — *se pleacă de cu vremea ei, se întorc spre dreapta și se închină lumii celei nouă!*..

Liberalii ne iau »programul« și încearcă a-l îndeplini ei, spre a se lăuda

CA STUDENȚII — ȘI PREOȚII

Pentru »păcatul« studenților, pe care-l arătăm pe pagina a 2-a, e luată de guvern la ochi și la mână, și preoțimea!

Dacă tinerimei celei cu suflet curat și bun, îi este dragă lumina cerească, care văd că învăluie mișcarea luptătorilor naționali de dreapta, — cei cari vor să meargă pe drumul arătat lor și sfințit prin jertfa lor, de către frații lor căzuți Moța și Marin, e lucru numai firesc, că și preoții s'au întors, foarte mulți, cu fața spre acest drum, învăluit în lumină.

Dar acest lucru nu place deloc unor oameni politici. Ei ar vrea ca preoții să se ducă, după partidul lor, și atunci, o, ce preoți buni și înțelepți ar fi socotiți. Așa că se întorc și ei spre dreapta, pe care o găesc mai apropiată de sf. biserică, — domnii dela putere s'au supărat și pe preoți, ca pe studenți, — și pentru aceleași pricini. Și în preoțime domnii dela stăpânire au început, acum de curând, a vedea oameni primejdioși statului și bunei lui ordine. Și de aceea, tot așa ca din senin, guvernul a pregătit o lege nouă bisericească, trecută prin Senat și, în curând și prin Adunarea Deputaților, — prin care ia strașnice măsuri față de preoți! S'a dat poruncă, Patriarhului, să cheme pe Luni în săptămâna asta (pe 8 Martie) adunarea Arhierilor zisă »Sfântul Sinod«, care să poruncească preoților, să nu mai slujească în nici un fel, în partidele politice, în de-

sebi nu în cele de »dreapta«... Tot »dreapta« asta, mai ales cea legionară, le tulbură somnul și de ea se spărie și în vis... Fără să-și aducă aminte că de ce te temi, nu scapi...

Dacă preoții s'ar fi înscris toți în partidul cutare, a domnilor zilei, o, ce cuminți și buni erau! Ba și în cel național-țărănesc, făcându-se a nu vedea pe stăpânii din umbră: —

— — — — — societatea cărora să asculte, cuminți, la radio, muzica dela — — — — — Dacă se trag spre dreapta, li se va lega dreapta de stânga pe la spate, prin noua lege.

Noua lege dă drept guvernului, să se mestece în toate slujbele preotului, și în administrația averii bisericii. Când îi află vre-o vină, (aievea sau inchipuită), îi oprește plata dela stat! Poruncește să-l mute din parohie, sau dacă Arhiepiscopul a scos pe un preot din parohie, mutându-l în alta (— — — — —

— — — — — guvernul poate opri mutarea — (— — — — —

Vor fi preoții, după noua lege, ținuti la îndemâna puterii de stat, așa cum sunt azi bieții notari de prin comune, cari numai siguri nu-s de ziua de mâine.

Preoți vor face cel mai bun lucru, să se lapede de ori-ce politică, trăind numai pentru strângerea sufletelor credincioșilor, în jurul sfintei biserici, care tot ea rămâne și în viitor temeliea cea tare a Statului!

Dar despre asta vom mai vorbi, că mult e de vorbit!

că iaca fac ei, aceea ce alții numai doresc. Fac-o Poporul va avea folos.

Dar — să fim cu ochii 'n patru, să nu fie numai o amăgire a lumii, în ajun de mers în opoziție și pentru a avea cu ce merge în alegerile noi, ca să se laude! Noi încredere în ei nu avem. Li vom ținea de scurt, urmărindu-i. Să vedem cum își vor putea descărca din spate sarcina de jidani pe cari, după moartea marelui Român Vintilă Brătianu, i-au lăsat și ei să li-se urce în cărcă!

Mai de plâns sunt — național-țărăniștii lui Dr. Lupu și Madgearu, sluji cu totul căzute pe burtă înaintea Jidanilor! Să-i vedem pe ei ce-or face. Te pomeniști c'o iau și ei la dreapta!

De-or face ce zic: Liberalii vin la dreapta! (sau mușcă din programul de dreapta, spre a părea că s'au schimbat la față!..). Fie una, fie alta, e bine. *E început paternic de biruință a politice și a ținutet brave, a celor ce facem politică de dreapta!*

Preot IOAN MOȚA

Ce 'nsemnează larma aceasta mare?

o nouă aspră prigonire a studenților români. Tâlcul ei.

Săptămâna trecută, zgomot mare se făcu peste tot pământul românesc. Părea cău înfrat Tătarul în Tară și au luat în pocnetele bicelor lor, tinerețea cea mai luminată, — studențimea universitară, și-o alungă din napoi și o lovesc. Dar Tătarul nu năvăliseră din afară, ci se ridicară din lăuntru: Guvernul pe temelul unor bănueli, și din îndemnuri făl-nulle, — a luat un șir întreg de măsuri strașnice, pentru înținerea bunei „ordine” în țară! În țară de fapt, nu s'a văzut nicăieri „disordinea” (nerându-lala, turburarea).

Era altceva. S'o spunem dela început: Partidele vechi politice, mai ales cea liberal și cea național țărănesc (cu Madgearu și Lupu), s'au luat de gând, că ce ordine frumoasă și ce înfrățire de sulete românești și creștinești s'a arătat lumii și țării, din prilejul sosirii celor doi morși ai noștri din Spania, Ionel Moja și Vasile Marin, prin sute de gări din țară, ca și cu prilejul înmormântărilor lor, celei fără de samăn, la București!

Asta, își ziceau conducătorii acelor partide, înseamnă o mare alergare a sufletelor multimii, spre cei doi luptători căzuți, — cari fiind luptători „de dreapta”, atrag acum prea multă lume, spre dreapta lor! Trebuie să facem ceva, ca să stângem însuleșirea pentru ei și pentru dreapta lor; să aruncăm cu lulumbeie, apă murdară asupra lor, să-i facem urgisii, pentru ca însuleșirea asta caldă și curată pentru ei, să se sfingă!

Dar să punem chiar de aci, o întrebare:

Au oare partidele vechi politice, drept a se teme de lumina cea nouă, de dreapta?

Răspundem: Da! Și o dovedim: Nu mai departe ca acum, în preajma înmormântării celor doi legionari căzuți, un domn inginer din Dâmbovița, C. N. VOINEA, profesor de matematici, membru în conducerea județeană a partidului național țărănesc, așadar frunțas al acestui partid, — văzând cum șefii săi, dr. Lupu și Madgearu, se mărturisesc tot mai mult că sînt cu comunistii, — a scris conducătorului partidului o scrisoare, prin care o vestește, că de vreme ce partidul său nu mai e nici țărănesc, fiindcă nu apără țărânii, ci pe bogătașii țărâni, sugători ai țărănilor; nu mai e nici național, căci ține cu comunistii, cel fără de lege și neam, — DSA PĂRĂSEȘTE PARTIDUL, așa zis național țărănesc, și încheie așa:

»Sufletul meu, străbătut de fiorul credinței celor de vremea mea și de acel »duh al marilor rup-turi», sfințit de cruciații Moja și Marin, — po-

runcește ființei mele, să se înscrie cu bucurie la moarte, pentru desrobirea și reînvierea neamului românesc!»

Mare vorbă; sfântă vorbă, care a făcut durere de cap conducătorilor național țărăniști!

Dar noi am primit zilele astea o scrisoare, din satul Nifon, comuna Hamcearca, județul Tulcea, dela fratele nostru țărăn ȘTEFAN BALMUȘ, în care ne scrie printre altele:

„De jertfa iubiiților noștri Ionel Moja și V. Marin, cari au luptat vitejește cu comunistii iudei, zdrobitori de altare, — S'A CUTREMURAT UN NEAM ÎNTREG ȘI S'AU DESCHIS ȘI DEȘTEPTAT INIMLE ȘI ACELORA, CARI NE-AU URĂT ANI DE A RÂNDUL! ASTĂZI VIN ALĂTURI DE NOI, CEI CARI AM PUS JURĂMÂNT, CĂ VOM LUPTA PÂNĂ LA CEA DIN URMĂ PICĂTURĂ DE SÂNGE, PEN- HRISTOS, REGE ȘI NEAMI!”

Iarăși mare vorbă, sfântă vorbă! Mai sus o rostește un cârtărar, profesor, inginer, aci un om din popor, un suflet curat de țărăn, de colo din marginea țării, dela Tulcea!

Și sunt de acel, cari așa grăiesc și așa se mărturisesc astăzi, astăzi mil și zece de mil încolo, în toată țara.

Pe ACEȘTIA, vechile partide, cam încălcite cu jidanii și cu toți răii pământului, i-au simțit și ele. Le-au venit și lor rapoarte, despre asfel de abateri dela „politica” lor cea unsă, de acei primejdioși străini, despre abaterea lumii spre dreapta cea curată și neînșelătoare! — Impotriva acestei lunecări a poporului spre dreapta, s'au sufalcat să lucreze, să o oprească!

Le trebuia o „pricină” și au găsit-o...

Pregătindu-și lucrurile istef, cei interesați găsiră pricină de a ataca acea zare luminoasă, ce rămăsese pe cerul românesc, pe urma celor doi legionari căzuți. Ca din senin, se ridică un mănunchiu de cășiva „studenți liberali” și ca să provoace pe pașnicii legionari, cari jeleau pe frașii lor și se rugau pentru suferințele lor, împrăriră un alif, cu foarte păgâne baljocuri, la adresa lui Ionel Moja și Vasile Marin, vorbind despre ei câte îndrăzneli toate, că nici ei, nici fapta și jertfa lor, nu face trel parale, că au fost numai niște „speculanți”, cari au marit ca să facă valvă legunilor, și altele — aproape că nu scripau pe ei și pe pomenirea lor! Și au lipsit chiar pe biserică, în care legionarii se rugau pentru dragii lor morși, alifșe (hârșii) de aclea, cu baljocurile. (Așa s'au neam comunat apărut prinziare, dat de Centralul studențesc București).

Fapta asta, alifșe neplă-

cuită pe studenții liberali, cari se adunară la sfat în număr mare și hotărâră, că ei — nu mai pot sta alături de asfel de hulitori și — PĂRĂSESC PARTIDUL LIBERAL, care ține lângă sine asfel de sulete urâte! — Asta însă supără pe conducătorii liberali și i porni și mai tare împotriva studenților.

Întreaceea, cășiva legionari, au prins pe căpetenia hulitorilor lui Moja și Marin prin alifșe, și i-au dat 25 de bețe la spate, căci șocoteau că la lege înzadar l'ar duce, că-i amână și nu prea au nădejde să-i vadă pedepsii. Adecă și-au luat ei „dreptate”, dar asta nu e după „lege”.

Îndată codrul liberal, având de ce se acășa, s'a scuturat și a vult: „Iată-l pe tulburătorul ordinii publice”, haid pe el! Pe cel cari l'au bălul, pe junele liberal, nu i-au putut descoperi. Dar iacă, s'au dus de bună voce trei dintre conducătorii studențimei creștine și naționaliste, în frunte cu dl. Violel Trifa, președintele lor, la procuror și i-au zis: Vreți să pedepsiți pe cineva pentru acea bătaie? Iacă aci suntem noi. NU NOI suntem făptașii, dar primim răspunderea pentru bătaia ce i-s'a aplicat hulitorului de morși. Și noi i-am fi dat-o de ne cădea pe mână. De aceea, primim noi răspunderea..

Așa-s legionarii, deschiși și cinșii!

Au fost arestați îndată și s'au dus în arestași și azi. Li va judeca Consiliul de Război, fiind în București „stare de asediu” (ca'n vreme de război, când multe lucruri se judecă de tribunalele militare).

Pentru orice om neorbit de patimă, lucrul e împede și s'ar fi oprit aci. A fost băluf cineva, este cine să te răspunderea pentru faptă, pace'n țară. Alții ce căutare au în treaba asta?

Dar guvernul, fiindcă era liberal cel ce a primit nulele, a spus: Vedeti-ți STUDENȚII (toți) calcă „ordinea”. Li iau PE TOȚI la răspundere. Prea judecă cu capul lor! Am să-i îngrădesc într-o lege nouă, aspră! — Și repede a făcut o lege nouă pentru viața în Universități, strângându-i pe studenții în paragrafi mult aspri față de viața de student de până aci. Ba, ca să se domolească cât mai bine, le-a închis „Căminurile” (Casele de adăpost) urde aveau locuință din bunăvoința unor sulete darnice, sau din a județelor.

Altă năpraznă.

Întreaceea iacă ca din senin, o întâmplare mătă la Iași: Rectorul Universității de acolo, Bratu (de fel din Război), a fost pândit într-o seară de 3 oameni răi, criminali, și lovit la cap, tăluf cu un cuțit la gât și împuns la inimă, încât a căzut jos într-o bălă de sânge! Păcătoșii alifători au fugit de nu i-a prins nimenea!

Toți oamenii cu cap și su-

plet, se rostiră împotriva acestei crime făloase. O înterăm și noi cu toată lăria! De s'ar descoperi că au fost studenți, acela trebuie sărașnic pedepsii, fără nici-o cruțare. De n'or fi studenți, tot așa. Dar nu se știe de s studenți sau alți oameni ce au avut ceva cu rectorul, — sau sunt chiar oamenii puși la cale, cu gând ascuns, de-a arunca ponos pe studenți. Că și de acestea s'au întâmplat la noi!

Cum se află de atacul păcătos, îndată mil de teje încruntate, se întoarseră spre Căminul studențesc de pe Râpa Galbenă (Casă mare, zidită de legionari cu mâinile lor, nainte cu 12 ani). „Ei sunt păcătoșii Studenții Criminalii!” — Acum NAȚIONAL-ȚĂRĂNIȘTII se făcură foc și pară, căci Bratu e om DIN PARTIDUL LOR. Iar guvernul ajută și el: Vezi-l, păcătoșiiăștia de studenți rătăciți! — Și poliția încunjură Căminul și arestă pe toți cei 36 de studenți ce se aflau în Cămin. Mai prinseră și de pe străzi, până la 50! Și furtună mare fu peste toată țara, aruncându-se ocări și vorbe urâte, asupra tuturor studenților!

Guvernul porunci: Să fie închise toate cele 4 Universități și toți studenții trimși „la urmă” (acasă).

Și așa se făcu. Și fură lovii în pacea învățăturilor 32.000 de studenți, căși avem la cele 4 Universități. — Regimentele acestea de studenți văzură că se năruie, ca din senin, asupra lor cerul, fără să se simță ei cu nici o vină de „tulburarea ordinii publice”. Totuși, cumiși și buni cum sunt, se supuseră în tăcere, nici unul n'a făcut nici cea mai mică împotrivire, ci își luară „foile de drum” ce li-se dăteră, și — plecară, amărâți în suferințele lor, pe la casele lor.

Și poliția și judecătoria începu a lucra zi și noapte, ca să descopere pe „studenții criminali”, cari au împântat cușitele în rectorul Bratu! — DAR NICI POVESTE DE A GĂSI DOVEZI DE VINA LA STUDENȚII Așa că, a patra zi,

amăriră gurile grăbiților, vărsară trei zile gâră de cări și hule și azvârțiră chineros și cu noroi nă asupra studenților naționali — Atunci veni un ziar București, „Frontul”, și el și altele, și spuseră, că i-a șoptit cineva, că atacul rectorului Bratu, ar putea NISCAI SERVITORI AI SAU AI UNIVERSITĂȚII, CĂR EL LE-A OPRIT DIN PL SAU NU LE A DAT'O DEL — Cere-l adevărul, va se ea la iveală justiția (judecătoarea). Dar un lucru se v. Cu câtă ușurință lumea fidelilor polifce se aruncă supra întregii studențimei versitare, fiindcă aceea, mai prea vrea să știe de cele vechi partide, dove că prea li se sînt de co jidanii și străinii cei răi, și de aceea ea se alipeșe mai cu suflet de partidele și curate, de „dreapta”...

Acum înțelegem, voi, cetii cei cu suflet curat, că de fu atăta vuet prin toi în s fămâna trecută și ce de fură pe drumuri 32.000 de ti universitari!... Se făcu: pe ca lumea să uite licoana frumoasă cu care a rămas suflet, după sosirea în țară înmormântarea cea ca în veșii, a bunilor noștri Moja și Marin, — și să se întor de către studențimea cea așa de tare s'a alipit cu fielul către acela și către giunea lor..

E treaba justiției să de pere pe vinovați. Și de-or sau 6 sau 10 studenți ar tecași, — PE ACEIA să-i depesească cu strășnicie, e f lor (de-o fi de-a lor), dar nu se arunce vâl negru a pra întregii studențimi, asupra lumii, spre car tras sufletul lor.

Conducerea partidei de dreapta, A TUTURORA, lăpădat de fapta frumoasă la Iași. Sfat de acest fel nici o conducere de dre NU A FUTUT PORNII, și pornit. Făptașii, cine-ar fi, s poarte singurii urmărire socoșirilor lor.

Dar lupta celor „de dreapta” nu poate fi înlunecată asta.

Trei hotărâri legionare...

Precum am arătat, — pe temelie de credință) de Legionare.

2. S'a înfrățit un corp elii (cel mai ales) legunilor numit „Moja—Marin”, s din cel mult 10.000 de t brui, cari se declară gata când de jertă pentru s rile Legunilor.

3. S'a întocmit un nou cîmănt pentru Comand Legionari, prin care se i să trăiască în modestie (junii cu pușcă și ciustă) nu înuece pe lina lăce veșii, ce se vede la aiș rindu-se și nelăcomind la gările șicicioare de s

Așa are să fie un Ce dant legionar...

DE CE AM ZIS CĂ:

„Nici Bucureștii n'au mai văzut așa o înmormântare”?

Iaca de ce: În mormântarea legionarilor Moja și Marin, s'a făcut Sâmbătă în 13 Februarie, — ZI DE LUCRU, zi de slujbă, zi de frudă. Părea lucru firesc ca într'asa o zi, cele două sicrie a unor morți, cari n'au purtat ranguri mari cari să atragă după ele roiturile de foști supuși sau slujitori ai lor, — să fie urmate măcar dela marginea orașului în colo de lume mai pușină. Mai pune vremea cu totul rea, că ninge-ninge, fulgi mari și moi, cari se așezau grei pe cap, pe haine și se topeau în curând, de erau foști uzi din greu pe umeri, pe spate, far pe jos călcai în lapovișă, noroi și apă... Nimeni nu s'ar fi mirat dacă pe-o astfel de vreme lumea ar fi ieșit pe rând din șiruri și ar fi rămas înafol...

Dar nimic din toate acestea! Aceeași lume uriașă, convoiu de câte 8 în rând, ca un râu ce umple vadul din șiruri în șiruri pe trei kilometri lungime, care a plecat dela Biserica din inima orașului, — aceeași lume a ajuns și afară la Casa Verde, după un mers cu răbdare de aproape 4 clasuri, pe 8 kilometri depărtare.

Ce însemna și dovedea asta? Că în acel mareș convolu, nu mergea nimeni dus de curiozitate sau că n'are altă treabă, ci fiecare — lăsând acasă lucrul, slujba, câștigul, — urma cele 2 sicrie cu cei doi morți,

din adâncă credință, din puternică legătură sufletescă cu ei!

Și n'am auzit om sau teame, domn în vârstă sau doamnă mai îngâșită, să se piângă de vremea rea sau de drumul lung, nici dacă dădea cu piciorul în câte o groapă cu apă, — toți își purtau greul drumului, cu răbdare și înțelepciune, cu tărie de voință și de suflet. Dacă ai întrebat pe unul: Nu te-ai obosit?, răspundea: O, Doamne, oare noi să nu putem suferi atâta neplăcere, de a merge pe drum mai greu 3-4 clasuri, când ei; sfinții și dragii de ei, au stat săptămâni întregi, ziua și noaptea, în ger, în tranșee umede, ba în apă, și pesie toate în ploale de gloanțe, luptând pentru sfânta noastră lege și pentru norocul țării noastre?... S'ar putea să ne plângem noi de atâta lucru?...

Așa spuneau bărbați și femei, așa nesfârșitul lanț de legionari ce curgeau unul după altul pe de lafurile șoselei, ca pază, așa PREOȚII ÎN ODĂJDI, cari și ei, și în jurul carului, alte câteva sute înaintea lui, cu lumânări mari aprinse în mâni, înnoțau prin drumul greu, — și așa cei 80 de Legionari cari înaintau doi cu doi trăgând Carul Mortuar, fiind de câte-un băț, bețele fiind legate între ele dela car până înainte, prin o funie puternică... Mergeau încet, serioși, plecați pușin înainte, trăgând după ei scumpa lor povară... Aci nu erau 200.000 de oameni înaintea și în urma carului înalt și împodobit ce purta sicriile scumpe, ci erau 200.000

de suflete, de inimi, cari toate se simțau legate de acele sicrie cu firele tainice și decât orice firi pământesti mai trănice, ale sufletelor între ele!...

Odată scriitorul acestor șire mi-am zis: Oare de ce n'or fi lăsat această înmormântare pe ziua de Duminică? Poate era mai bine.

A doua zi, Duminică, era de fapt, o zi frumoasă, cu soare, plăcută și senină.

Atunci mi-am zis: Totuși a știut Dumnezeu mai bine ca noi, cum să fie înmormântarea dragilor noștri! De era pusă pe azi, pe zi frumoasă de Duminică, ziceau gurile rele: Apoi da, a fost Duminică, timp frumos, lumea s'a dus ca la o plimbare...

Dar așa, că a fost ZI DE LUCRU și VREME URĂȚĂ, — o, Doamne, ce dovadă mai bună ne puteai da despre aceea, că lumea uriașă ce i-a însoțit la mormânt, pe cei doi morți scumpi, nu i-a însoțit mergând „la plimbare Duminică după masă”, ci — s'a dus cu ei fiind negriț de strâns legată cu sufletul de ei Fie Domnul lăudat, că așa a orându!

Iaca de ce și azi spunem: Va fi văzut el Bucureștii înmormântare poate și mai mare ca număr, la care lumea a luat parte din curiozitate sau din datorință sau din poruncă, — dar una ca aceasta, unde sufletul să tragă cu toată puterea pe fiecare a însoși sicriile, — nici Bucureștii n'au mai văzut.

NOUȚĂȚI

Depozitarii și vânzătorii „Libertății” să încheie socoteile lor de grabă, trimițând sumele cu cari datorează foii, — pentru ca Administrația, să nu fie silită a le opri trimiterea mai departe a foii.

Cu o cale domnilor depozitarii și vânzatori, cărora le-au rămas foi nevândute, — să nu trimită înapoi numai capetele foilor, ci FOILE ÎNTREGI rămase. Pun pe ele după greutate: la 50 grame 25 bani, la 100 grame 50 bani, la 1 kg. 5 Lei, scriind pe adresă de o parte: „ZI-ARE”. — Administrația de aceea cere foile întregi, nu ruptură din ele, pentru că le împarte apoi gratuit pe acolo pe unde foaia nu e cerută.

— Asemenea ABONAȚII, cari n'au trimis încă plata pe anul 1937, — să grăbească a o trimite (dimpreună cu rezstanța, cei cari au de pe 1936, căci altcum li-se oprește trimiterea foii. Până acum n'am oprit-o fiindcă aducea știri prea interesante pentru foși și nu voiam să-i lipsim a le ști. Dar mai departe nu putem trimite.

Pentru proprietarii de grădini! La POCOLENI (lângă Fălăceni) se află o frumoasă pepinieră cu cele mai bune soiuri de pomi roditori (ca: meri, peri, cireși, vișini, nucii, cași, zarzări selecționați, etc.), trandafiri diferite culori, bu-

tași, mlădițe de alciit, răsaduri de căpșune selecționate etc. Pepiniera a fost premiată de Uniunea Camerelor Agricole și autorizată de Ministerul Agriculturii. E condusă de dl Inv. Mercore. O recomandă celor din partea locului. Ce ce își procură pomii trebuitori dela această pepinieră vor rămânea mulțumiți. Se trimit la cerere catalogul ilustrat, dela: C. MERCORE Inv. Pocoleni, jud. Baia.

Cutremur de pământ destul de puternic s'a simțit la Belgrad (Sârbia) zilele trecute. În oraș n'a făcut stricăciuni mari, doar o spaime bună, dar în câteva sale vecine s'au dărâmat unele case, iar altora le-au pleznit pereții. Bucureștii n'a simțit pușin și el.

Strungari și lăcătuși

Se caută buni lucrători strungari și lăcătuși, de origină etnică română, cu serviciul militar îndeplinit.

Doritorii se pot prezenta pentru proba de opt zile, la UZINELE METALURGICE din CUGIR

Mașină bună

de ales smântână din lapte, pentru brânzări, consumând 100 litri la oră, se vinde cu toate obiectele ce-ă aparțin.

Informațiunile la ziar.

BANCA CRIȘANA S. A. BRAD

Inscrisă în Registrul Bancar sub Nr. 16 din 25 Septembrie 1935.

ACTIV

BILANȚ încheiat la 31 DECEMBRIE 1936

PASIV

CASA:				CAPITAL SOCIAL	10.000.000	
a) Numerar efectiv	2.259.407	5.114.324		FONDURI DE REZERVĂ:		
b) Disponibil la B. N. R.	2.854.917			Rezervă legală	4.488.393	
DISPONIBIL LA BĂNCI:				FONDURI DE AMORTISMENT:		
In țară			348.713	Pentru creanțe dubioase	865.287	
PORTOFOLIU DE TITLURI:				FONDURI FILANTROPICE;		
Titluri românești				Fondul „I. Ghișa”	1.000.000	
a) Efecte publice val. nom.	1.729.000	2.030.850	1.150.963	„ V. Damian”	30.000	
b) Titluri cotate la bursă val. nom.	173.500				DEPUNEREA FONDULUI DE PENSIUNE A FUNCȚIONARILOR	1.790.000
c) Titluri necotate la bursă val. nom.	128.350				DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE:	
PORTOFOLIUL DE SCONT:				Din țară		
Plăștibil în țară				a) La vedere	1.124.524	
a) Cambii cu giruri	9.134.299	10.730.974		c) Pe termen	11.034.730	
b) Cambii garantate cu ipoteci	1.596.675				CREDITORI:	
Din portofoliul de mai sus se află reescontat, plăștibil în țară	104.650			In țară		
DEBITORI:				La vedere	541.216	
Din țară				ANGAJAMENTE DE REESCONT:		
a) Debitori fără garanții	107.952	9.903.088		In țară		
b) „ „ „ cu titluri	9.389.828				La B. N. R.	104.650
c) „ „ „ cu mărfuri	372.931				CONTURI DIVERSE	1.412.654
d) „ „ „ cu ipoteci	32.377				CONTURI TRANSITORII	392.420
DEBITORI BENEFICIIND DE LEGEA LICHID. DATORILOR DIN 7 APR. 1934 (cota rămasă)			4.591.592	BENEFICIU NET	865.780	
IMOBILE:					33.649.654	
necesare comerțului propriu			1.760.000			
MOBILIER			50.000			
			33.649.654			

ss. Ion Ghișa
Director-expert contabil

Brad, la 31 Decembrie 1936.

pentru contabilitate:
ss. Maria Vecserdi

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Aron Roman
președinte

ss. Dr. Nerva Oncu
v. președinte

ss. Dr. Cornel Glava
ss. Andron Bogdan

ss. Ing. Ioan Gîrguru
ss. Dr. Iacob Oncu

ss. Ing. Valer Ambruș
ss. Carol Schenk

ss. Ioan Culean
Dr. ss. Teodor Băbuș

COMITETUL DE CENZORI:

Subsemnatul comitet de cenzori am examinat contul prezent și l-am aflat exact.

ss. Ioachim Ivan

ss. Alexandru Drala

ss. Iosif Comșa
președinte

ss. Nicolae Turuc

ss. Petru Câmpian

ss. Brutus Păcuraru
expert-contabil